

**SLAVKO GRUM:
DOGODEK V MESTU GOGI**

Dijakinja: Claudia Rutar

Mentorica: Branka Vidmar Primožič

Razred: 3. e

O PISATELJU

- rojen 1901 – Šmartno pri Litiji, kasneje Novo mesto
- nad pisanjem navdušil njegov učitelj
- starši – teologija/ Slavko – medicina
- spopadal s psihičnimi motnjami – odvisen od kokaina
- Joža Debelak – po razhodu postal odvisen od drog
- zaposlen tudi na psihiatrični kliniki
- zavrnitev narodnega gledališča
- pustil službo – selitev v Zagorje
- 1946 – poskus samomora s kemično snovjo
- 1949 – umrl zaradi raka na jetrih

DELA IN USTVARJANJE

- navdih nad gledališčem in kinom drugih znanih piscev
  - 1921 – začetek snovanja dram
  - 1922 – prva uprizoritev dela Antona Funtka
  - pisal le dramska in prozna dela
-
- bil je ekspresionist
  - objavljaj v revijah
- Pisal je o:
- patoloških, mučeniških, duhovnih zaznavah in bolnih straneh človeškega življenja

DRAMATIKA

Pierrot in Pierrette, Neusmiljeni odrešenik, Trudni zastori, Upornik, Dogodek v metu Gogi

PROZNA DELA

Tju, Blesteči kamni, Vrata, Izgubljeni sin, Mansarda ...

SLAVKA GRUMA LAHKO DANES ZASLEDIMO ...

- ulica v Novem mestu
- osnovna šola Slavka Gruma v Zagorju ob Savi
- Litija – prenovljena matična knjižnica dr. Slavka Gruma
- Grumova nagrada za najboljše slovensko dramsko besedilo
- Zagorje – plaketa Slavka Gruma kulturnim delavcem za dolgoletno uspešno delo na področju kulture

DOGODEK V MESTU GOGI

- okoliščine nastanka: delo v umobolnici
- skupek večjega števila del
- napisal 1928, izdana 1931
- Beograd – druga nagrada na področju dramatike
- 1931 – uprizorjena v Mb v narodnem gledališču
- najprej v reviji, kasneje izdana knjižno
- Henrik Ibsen

NASLOV

Predstavlja majhno mesto, kjer vsi pričakujejo nek dogodek, ki ga na koncu sploh ni.

DOGODEK

Vsi občani čakajo na nek dogodek; ne vedo, kaj se bo zgodilo, a ga na koncu ne dočakajo

SIMULTANA DRAMA

- sinhrona/sočasna/mozaična
- drama, ki se odvija na več prizoriščih hkrati, vidimo v vsa stanovanja in k vsem igralcem, ki vsi nekaj počnejo.

NA ODRU → pomeni, da se zgodbe posameznikov odvijajo sočasno; vsak posameznik je delček zase in skupaj tvorijo mozaik

OBNOVA DRAME

„Zgodba govori o čudaških prebivalcih mesta Gogi. Med njimi sta ostareli sestri Tarbula in Afra, ki venomer sedita na balkonu in opravljata. Sta zlobni opravljivki, ki nekako uživata v sovraštvu do drugih. Nekoč je sicer Afra imela zaročenca Erika, vendar jo je le ta prevaral z Elzo, na koncu pa celo naredil samomor. Elza je tudi spočela njegovega otroka in ker se je nezakonskega otroka bala, se ga je hotela znebiti. Tako ga je odnesla na polje, kjer je zelo pihalo. Pred mrazom ga je rešila Afra, a se mu je zaradi prehlada na hrbtu naredila grba za večno. Imenovala ga je Teobald. Želel se je uveljaviti kot igralec. Teobald ni vedel za pravo mamo, ker je Afra prepredila Elzi, pravi materi, da mu to pove, saj bi jo v tem primeru preklel, ker bi izvedel, da je ona kriva za njegovo telesno pohabljenost.“

„V drami nastopa še oseba Gapit, ki ima lutko. Lutka je v velikosti človeka in je vanjo zaljubljen. Jo lepo oblači in skrbi za njo. Glavna oseba je Hana, ki pa je povsem drugačna od ostalih, ki se v mesto vrne po 10 letih in je hči trgovca Vajde. V mladosti je doživela posilstvo in kasneje izvemo, da jo je posilil Prelih. Zaradi njega je zbežala v tujino, a se je kmalu vrnila. Po vrnitvi jo je Prelih ponovno začel zasledovati, ker je menil, da ima pravico do nje, a ona je pred njim vztrajno bežala.“

„Nekega dne jo je dobil samo v sobi in z besedami jo je hotel prepričati, da ženska prvega moškega nikoli ne pozabi. Te besede so jo nekako omamile, a se je hitro spravila k sebi in zbrala moči, da ga je lahko udarila s svečnikom po glavi. Potem, ko se je zgrudil na tla, je mislila, da ga je ubila, zato na pomoč pokliče sprva pokliče služkinjo Terezo, a se ustraši in pomoč zavrne. Pomaga ji Klikot. Kasneje pa zbeži, ko mu Hana v zameno ponudi sebe. Haninega dejanja se ustraši. On jo zavrne, saj do nje goji le duhovno ljubezen, čutne pa ni sposoben. Je neke vrste pesnik, ki zna zelo lepo igrati na flavto in telesna ljubezen se mu zdi samo neko grobo uničenje romantičnih čustev, ki se mu zdijo ogabna.“

„Kasneje v drami izvemo, da ga sploh ni ubila. Preliha srečamo, kako hodi po mestu z obvezano glavo in se ničesar ne spominja. Izkaže se celo, da se ga je Hana na nek način osvobodila. Tako Hana postane edina oseba, ki se reši te malomeščanske, bolne in zatohle sredine. Prebivalci Goge še zmeraj čakajo na dogodek. Razveselijo se že vsake malenkosti, ki bi lahko pomenila spremembo. Celu novica o požaru je dobrodošla, razočarani so, ko izvejo, da se je vnelo samo nekaj starih cunj. Vznemiri jih tudi novica, da je nekdo ubil mestno prostitutko Marijo, a na "žalost" tudi to ni res. Groteskna drama se zaključi tako, da prebivalci Goge še vedno čakajo v bolni sredini, ostajajo nepotešeni, neaktivno, življenjsko nesposobni in na ta način prikaže pisatelj ali dramatik človeško trpljenje.“

Ob koncu drame je zelo pomemben dodatek dramskemu besedilu. Vse osebe so zopet na svojem osnovnem položaju; Klikot piše pismo, Teobald igra, Afra in Tarbula se pogovarjata, Hana pa je spet pred Prelihom.

DOGAJALNI ČAS IN PROSTOR

ČAS: okoli 1930, en dan oziroma noč

KRAJ: izmišljeno mesto Goga

- osamljeno mesto – primerjajo z opustošenim mestom po vojni
- mesto razpada zaradi ljudi → opazujejo, kritizirajo druge in njihova dejanja,
- pusto mesto brez življenja in tempa,
- nasprotje s tedanjim načinom življenja
- simboličnost Goge:
  - a) sociološka razlaga – katerokoli zatohlo mesto, kjer vsak preži na drugega
  - b) psihološka razlaga – Goga simbolizira človekovo dušo, njegova stanja

TEMATIKA IN MOTIVI

TEMATIKA: bivanjska

MOTIVI:

- posilstvo, prezgodnje srečanje s spolnostjo
- razočaranost v ljubezni
- nezaupanje
- neresnični umor
- usoda Teobalda
- odrešenja in očiščenja
- prikaz sprevrženosti prebivalcev mesta Goga
- mučijo en drugega vsak na svoj način
- nasilje, spolna neizživetost

DRAMSKE OSEBE

HANA

glavni lik, ki je bila kot otrok zlorabljena s posilstvom s strani Preliha. Prelih je bil uslužbenec pri njenem očetu. Po 10 letih se je vrnila v mesto Goga, da bi se znebila občutkov strahu, nemoči in sramu. Ti so jo ovirali pri možnosti, da bi se zaljubila, poročila in imela tudi bolj intimne odnose s partnerjem. Zaradi njega je doživljale travme. Ni imela matere. Svojo zgodbo je zaupala svoji služkinji Terezi, vendar v tretji osebi. Ob vrnitvi v mesto si jo je Prelih ponovno začel lastiti.

PRELIH

mestni pijanec in pedofil. Posiljeval je 13-letno Hano. Vanjo ni bil zaljubljen, prav tako, do nje ni gojil nobenih čustev. Lastil si jo je le za zadovoljevanje lastnih potreb, saj ni bil poročen in verjetno tudi teh užitkov nikoli ni potešil. Veliko je pil. Hana ga je opisala kot gnusnega, starega in zelo sivega.

AFRA IN TARBULA

sta bili sestri, ki sta bili največji mestni opravljivki. Vedeli sta popolnoma vse, kar se je v mestu dogajalo. Celo življenje sta čakali na nekaj, kar nista doživeli – spolne neizživetosti, kar sta doživljali kot travmo. Počutili sta se neizpopolnjeno, s stalnim občutkom praznine in neizživetosti. Afra je bila zaročena z Erikom.

TEREZA

Bila je pomočnica pri Haninem očetu. Bila je Hanina zaupnica, čeprav ji Hana ni imela poguma povedati za posilstvo. Bila ji je tudi kot nadomestna mama, vendar si ni hotela priznati, da je Prelih posilil Hano. Hana ji je za posilstvo vendarle povedala, vendar zgodbo obrnila, kot da se je zgodila njeni prijateljici.

ELZA

je tiha žena, ki dneve in dneve biva in spi v svoji sobi. Noče jesti, saj hoče počasi narediti samomor. Razlog za to je, da si želi vrniti k svojemu ljubimcu Eriku, ki je naredil samomor. Elza je bila edina ženska, ki jo je Erik ljubil, a Afra tega ne prizna in se še vedno vede, kot da je ta moški njena last. Imela je otroka z Erikom.

KLIKOT

pesnik in romantičen mož, ki je bil do ušes zaljubljen v Hano. Hano občuduje, misli nanjo, ji piše celo pisma, čeprav je ni videl kar nekaj let, saj se je odselila. Živi v svojem svetu, kjer doživlja in prejema Hanino ljubezen. Na svoja pisma, ki ji jih piše, vendar nikoli ne odpošlje, si piše tudi odgovore, katere naj bi napisala Hana.

Gre za platonsko ali duhovno ljubezen, ne obremenjuje se s „seksualnostjo“.

OSTALE DRAMSKE OSEBE

TEOBALD: Elzin sin, kateremu je na hrbtu ostala grba – edini telesno zaznamovan

ERIK: Afrin zaročenec

KAPS: birič, ki izpove Klikotovo ljubezen Hani

KLEF: mož, ki se ne mara pogovarjati s sestrama Tarbulo in Afro

GAPIT: mož, ki kupuje oblačila in vino za svojo lutko

JUTA: služkinja pri trgovcu Vajdi

TRGOVEC VAJDE: Hanin oče

GOSPA PRESTOPIL: Teobaldu dela družbo in z njim bere dialoge v Ibsenovi drami Strahovi

GAPITOVA LUTKA

- Avtor ga ima za norca in ga oceni za psihično prizadetega, ki se čuti opazovanega od sovražnikov.
- Njegova obsedenost z lutko ponazarja slabe medčloveške odnose, saj nekdo lažje in raje živi z lutko kot pa s pravo žensko.
- Ta lutka je človeške velikosti, on pa je zaljubljen vanjo in zanjo skrbi bolj kot marsikdo za svojo ženo.
- Njegova ljubezen predstavlja obsedenost z iskanjem nečesa, kar v svojem življenju ni doživel.
- Želja po občutenju te ljubezni je tako velika, da si jo že domišlja. Lahko predstavlja tudi FETIŠ.
- Lutka je le material, vse kar ti je lahko na njej vseč je zunanost. Vanjo se ne moreš resnično zaljubiti.
- Zunanost pa vendar ni kriterij za ljubezen. Lutke ne moreš poznati kot osebnost, videti njenih dobrih in slabih lastnosti, čeprav je verjetno videl s svojimi domišljijami.

KAJ JE GROTESKA?

- prikazuje realno življenje v deformirani in popačeni podobi
- preoblikovanje resničnosti z mešanico popačenih, ironičnih, komičnih, norčavih, grozljivo smešnih podob
- je smešna in grozljiva
- v človeku pusti neprijeten in celo grozljiv občutek

GROTESKINE PRVINE

MESTO

- predstavljajo tri hiše
- mesto je izmišljeno

OSEBE

- prebivalci nenavadni
- vsak prebivalec ima probleme (ljubezenske, seksualne)
- čakanje na dogodek
- vrh zgodbe → Hana udari Preliha s svečnikom po glavi

VZDUŠJE: groteskno, dolgočasno, gnijoče, bolešno in na trenutke celo patološko.

ZGRADBA DRAME IN VLOGA DIDASKALIJ

Zunanja zgradba

- sestavljena iz dveh dejanj
- potek je simultan
- lahko je težje razumljiva

Notranja zgradba

- montaža raznih zgodb

- Besedilo v drami je dvojno: **PREMI GOVOR** in **DIDASKALIJE** ali režijske igralske opombe v dramskem besedilu
- Didaskalij je izjemno veliko v primerjavi z drugimi dramskimi besedili.

Scena [\[uredi \]](#)

Del mesta Goge, kjer so svoječasnoma morala stati mestna vrata in vodi cesta na plano.

Stare in obrabljene hiše, povsem pošev nagnjene nad cesto. Zelo malo ljudi še mora biti po hišah, iz večine so že opustili življenje. V kaki sobi gotovo visi obešenec, že ves zaprašen in orumenel, predmeti so ga tekom časa docela sprejeli medse.

Obsežno, mrtvo poslopje, kakor zapuščen graščina, naproti dve, tri hiše, polne sob in usodnosti. Stanovalci teh sob ne hodijo mnogo na prosto, odhajajo samo še po neizbežnih poslih, potem pa se zopet hlastno zaklepajo med svoje stene. Kakor prilepljeni so med ogledali, stenski sliki, omarami.

V nekaterih sobah ni prednjih sten in je tako pogled vanje občinstvu popolnoma svoboden.

V oglu prvega nadstropja zapuščenega poslopja Hana, hčerka imovitega trgovca Vajde, ki se je baš vrnila iz tujine in povzročila s svojim prihodom v mestu nemir. V podstrešni sobi nasprotne hiše pisar Klikot, ki vidi iz svojega okna naravnost v Hanino sobo. (Seveda je zaljubljen vanjo in igra na oknu flavto.) V stavbi poleg te prebivalci stlačeni v izbe druga vrh drugo; v pritličju Gapit, nad njim neka starka, in v drugem, najvišje, grbavec Teobald. Julio Gapit, oficial, ki stanuje v pritlični izbi, nalikujoči kleti, je duševno bolan in sedi za mizo v družbi kavčukaste lutke. Starka v nadstropju višje ždi popolnoma negibna v naslanjaču in je po vsem videzu že umrla. Najbrže noče, da bi vedeli, da je že umrla in se je pritajila, kakor da spi. Grbavec Teobald venomer čita in deklamira drame, njegov sen je gledališki igralec — najbrže, ker ima pokvarjen hrbet. Hiša, kjer stanuje v podstrešnici zaljubljeni pisar, ima v prvem nadstropju tudi balkon, na katerem mnogo presedita dve starki, sestri Tarbula in Afra. Na tem balkonu bi utegnili sedeti mestni čuvaj, ki bi imel paziti na došle in odhajajoče; tu starki zelo dobro lahko skrbita za red v mestu in čuvata, da kdo ne pobegne.

Vse prizorišče dojni groteskno in neistinito, kakor hišice in figurine v sejmski streljarni.

Del Hanine ljubezenske fabule po Zolajevi noveli: »Za noč ljubeznik«, ki pa jo je Zola zopet povzel po Casanovi.

LITERARNE SMERI V DRAMI

- Realizem in naturalizem: spolno nasilje in psihične travme
- Ekspresionizem: pesniške podobe (kontrastne); tematska raven – tesnoba, kriza vrednot, izgubljenost in negotovost
- Simbolizem: neracionalni motivi (nerazložljive zaznave, slutnje, hrepenenja – zlasti po dogodku); simbolične podobe – naddavkar na čelo nariše krog; simbol sobe in vrat
- Nadrealizem: umrli naddavkar
- Nova stvarnost: popredmetenje sveta – na Elzi se že nabira prah

IDEJA DRAME

- Človek, ki je travmatiziran se mora soočiti s svojimi travmami. Ne zadošča zgolj enkratno dejanje, temveč večkratno spopadanje z njimi.
- Dogodek se mora zgoditi v človeku.
- Ljudje od svojega rojstva stremimo k novem in boljšem življenju, ki bi osmislilo naš obstoj.
- Podoben svet kot ga poznamo danes. Ljudje ne želimo, da sem nam zgodi kaj slabega, drugemu se lahko. To je mnenje mnogih ljudi danes, kar se sebično in ne pošteno dejanje.
- V današnjem svetu ljudje drug drugemu težko zaupamo, kar lahko prikažemo s odnosom Hane in Tereze.
- Posilstvo žensk ostaja še danes.

Travma je čustveno intenziven dogodek, ki presega naše sposobnosti spoprijemanja z njim. Ob dogodku občutimo ogrožajoča se čustva strahu, nemoči, groze in izgube kontrole. Občutek varnosti je porušen.

VIRI

- pomoč mentorice in profesorice slovenščine Branke Vidmar Primožič
- zvezek za slovenščino
- https://dijaski.net/gradivo/slo_dob_grum_slavko_dogodek_v_mestu_gogi_13__obnova_osebe_zivljenjepis_analiza
- https://sl.wikisource.org/wiki/Dogodek_v_mestu_Gogi#Scena
- <https://sl.wikipedia.org/wiki/Dramatika>
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Slavko_Grum
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Dogodek_v_mestu_Gogi
- <https://fran.si/134/slovenski-pravopis/3733978/didaskalije?View=1&Query=didaskalije>
- <https://dijaski.net/search?q=dogodek+v+mestu+gogi>